

Investigar amb plenes garanties ètiques

Xavier Bonfill

Director

Annals de Medicina

Fa pocs mesos es varen complir 60 anys de la Declaració d'Hèlsinki, adoptada per la 18a Assemblea Mèdica Mundial (AMA)¹ per establir els principis ètics per a la investigació mèdica amb participants humans. Indubtablement, es va convertir en un referent mundial que durant aquest mig segle ha orientat l'organització i el desenvolupament de la recerca biomèdica i que ha servit per reduir alguns excessos o vulneracions de la dignitat humana que s'havien produït en el passat. Durant tot aquest període, aquell document s'ha anat esmenant parcialment, però ha estat en complir-se el mig centenari rodó i quan l'AMA ha tornat a reunir-se a la capital finesa que se n'ha elaborat una actualització completa². Una actualització que era imprescindible per fer front als nombrosos reptes, antics i recents, que requereix la recerca ben feta: molts canvis mèdics, socials, tecnològics i legals que convé afrontar amb el màxim rigor per fer avançar el coneixement tot respectant la dignitat i els drets de tots els participants. També a **Roda contínua...** hi trobem el report de l'estudi ULAS, que ha avaluat l'ús del català en els centres sanitaris catalans. No és fàcil per a una llengua sense un estat propi al darrere subsistir en un món globalitzat que camina cap a l'anul·lació de les diferències i on es fa difícil l'equilibri entre els drets dels individus i les seves diverses parles. Al món sanitari, a més, s'hi donen altres singularitats i reptes, tal com posa de manifest l'esmentat estudi.

A **Seguretat dels pacients** se'ns descriu el Programa de Racionalització i Optimització Antimicrobiana a Catalunya (PROA Cat) i tant de bo els seus resultats siguin tan bons com els seus objectius.

A **Proves i evidències**, el projecte RaDAR-PPI serveix de referent per il·lustrar la potencialitat de la compra innovadora basada en el valor.

A **Sense amnèsia**, Andreu Segura rememora les primeres passes de la salut pública a casa nostra durant les acaballes del franquisme i els primers anys posteriors. Els afanys esmerçats en aquell període per guanyar un espai de dedicació professional i d'utilitat col·lectiva varen ser la llavor que tants fruits ha donat des de llavors. L'**Eponímia** ens descobreix la prova de Navés i la rica personalitat del seu descobridor mentre que, a **Clàssics**, l'article traduït per Joan M. V. Pons i Gaietà Permanyer, l'autor del qual és Stanley J. Reiser, és una deliciosa reflexió sobre la importància de mesurar el temps i de presentar-lo de manera adient per practicar una bona medicina.

Gràcies a la magnífica ressenya que Àngels Royo fa de Frederica Montseny podem copsar més la importància política i sanitària que tingué qui fou la primera dona en ser ministra de Sanitat. Per últim, F. Parrilla destaca el paper de la Junta Superior de Sanitat de Catalunya en la lluita contra les epidèmies en el període 1721-1834 i M. Bruguera reivindica la figura de sant Gener com a patró dels bancs de sang.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

1. 18th World Medical Assembly. Declaration of Helsinki. Recommendations guiding doctors in clinical research. Finland: 18th World Medical Assembly; June 1964. Consultable a: <https://www.wma.net/wp-content/uploads/2018/07/DoH-Jun1964.pdf> (Accés el 29 de gener de 2025).
2. World Medical Association. World Medical Association Declaration of Helsinki: Ethical principles for medical research involving human participants. JAMA. 2025;333(1):71-4. doi:10.1001/jama.2024.21972.

Correspondència: Dr. Xavier Bonfill
 Servei d'Epidemiologia Clínica i Salut Pública
 Hospital de la Santa Creu i Sant Pau
 C/ Sant Antoni M. Claret, 167
 08025 Barcelona
 Tel. 935 537 810
 Adreça electrònica: xbonfill@santpau.cat